

Zeman odcházel z veřejného života víckrát, nyní se loučí nadobro. Oznámujte ho

[in novinky.cz/clanek/domaci-zeman-odchazel-z-verejneho-zivota-vickrat-nyni-se-louci-nadobro-oznamujte-ho-40425090](https://www.novinky.cz/clanek/domaci-zeman-odchazel-z-verejneho-zivota-vickrat-nyni-se-louci-nadobro-oznamujte-ho-40425090)

Ačkoliv Zeman nebyl během „listopadových dnů“ přímo ve středu dění, do veřejného života zasáhl už v srpnu 1989, tedy několik měsíců před revolucí. V Technickém magazínu publikoval článek „Prognostika a přestavba“, kde otevřeně kritizoval tehdejší socialistický režim, totéž vzápětí učinil i v televizním pořadu Hospodářský zápisník.

S krátkým projevem vystoupil i na jedné z demonstrací 25. listopadu 1989 na pražské Letné, kde například srovnával tehdejší Československo v oblasti technického rozvoje s Nepálem, Alžírskem či Peru. „Ten slavný projev na Letné byl opravdu ‚zemanovský‘. Číslo byla vycucaná z prstu, přesto na něj upozornila,“ komentoval pro Právo start Zemanovy politické kariéry jeden z jeho politických souputníků Marek Benda z ODS, který se v aktivní politice rovněž pohybuje od revolučních dnů.

Anketa

Oznámujte prezidentství Miloše Zemana jako ve škole.

1

13,7 %

2

3,2 %

3

2,9 %

4

5,8 %

5

74,4 %

Celkem hlasovalo 37198 čtenářů.

Zeman vstoupil do Občanského fóra a stal se poslancem Federálního shromáždění, po rozpadu OF se stal členem Občanského hnutí.

V roce 1992 obhájil poslanecký mandát už v dresu obnovené soc. dem., do níž tentýž rok vstoupil a o rok později, po rozpadu Československa v roce 1993, se stal jejím předsedou.

„Dlouho nehrál žádnou roli, ale pak se mu podařilo ovládnout sociální demokracii a pak začal vykřikovat své oblíbené bonmoty o spálené zemi a o vázání stranických knížek do kůže členů ODS. Podařilo se mu ale vybudovat velkou a jasně orientovanou politickou stranu,“ vzpomínal Benda.

Pithart k Zemanovi: Bezpečný cynik, škůdce, technolog moci zrazující spojence

Domáci

Zeman se v první půli devadesátých let profiloval jako politický protipól Václava Klause, který po rozpadu OF založil ODS a s ní vyhrál volby. Začal oslovovat voliče z menších měst a venkova, s nižšími příjmy. Ve volbách v roce 1996, kdy objel republiku v autobuse Zemák, skončila ČSSD druhá za ODS a Zeman nabídl Klausovi toleranci menšinového koaličního kabinetu (s ODA a lidovci) výměnou za křeslo předsedy Sněmovny.

Foto: Josef Strouhal, Právo
Miloš Zeman vylézá ze Zemáku na dvoře Lidového domu

V předčasných volbách v roce 1998, které se konaly po „sarajevském atentátu“ a pádu Klausovy koaliční vlády kvůli nejasnému financování ODS, zvítězila ČSSD a díky „opoziční smlouvě“ s Klausem, který byl tentokrát druhý na pásce, se Zeman stal premiérem a předsedou jednobarevného menšinového kabinetu, který ironicky nazval „vládou sebevrahů“.

Objímal stromy

Ačkoliv i podle jeho slov šlo o první českou ryze levicovou vládu, spustil Zeman například privatizaci bank, ke které jeho pravicový předchůdce Klaus nepřikročil. Protikorupční akce „Čisté ruce“, kterou ČSSD krátce po příchodu do vlády odstartovala a která měla po vzoru podobné akce v Itálii za cíl odhalit propojení vysokých pater politiky s finanční kriminalitou, skončila spíš fiaskem. Paradoxně byl později za korupci odsouzen a uvězněn jeden z členů tehdejšího Zemanova kabinetu exministr financí Ivo Svoboda.

V roce 2001 oznámil Zeman překvapivě odchod do politického důchodu. Za svého nástupce v čele ČSSD si vybral ministra práce a sociálních věcí Vladimíra Špidlu, který v následujícím roce zvítězil ve volbách, zatímco Zeman odjel „objímat stromy“ na svou chalupu do Nového Veselí na Vysočině. Ačkoli všechny tehdy přesvědčoval, že odchod z politiky myslí vážně, na Vysočině si u něj politici, kteří si k němu přijížděli pro rady, doslova podávali dveře.

Netrvalo dlouho a Zeman se pokusil o svůj první politický návrat. Poté, co v roce 2003 vypršel mandát Václavu Havlovi, Zeman zvítězil ve vnitrostranickém referendu ČSSD a kandidoval na prezidenta. A to s podmínkou, že bude kandidovat až ve druhé volbě v případě, že žádný z původních kandidátů nebude průchodný.

V tajné parlamentní volbě ale pohořel, nehlasovali pro něj ani někteří poslanci a senátoři za soc. dem. Následoval zhrzený úprk zpátky na Vysočinu. „Duchů, které vyvolali, se nemohli zbýti, a proto se stal

prezidentem Václav Klaus,“ glosoval to později Zeman ve své knize Jak jsem se mýlil v politice.

Jak ale později připustil jeho někdejší nejvěrnější spolupracovník Miroslav Šlouf, hned druhý den po volebním fiasku začali oba na Vysočině sprádat plány, jak uspět v dalších prezidentských volbách.

Foto: Petr Horník, Právo
Miroslav Šlouf (vlevo) s Milošem Zemanem

Napodruhé mu odpočinek vyšel na sedm let, ale po celou dobu „objímání stromů“ a přijímání návštěv si připravoval půdu pro další, tentokrát úspěšný návrat. Jeho chvíle přišla až v roce 2013, kdy v historicky první přímé volbě českého prezidenta porazil kandidáta vládní koalice Karla Schwarzenberga.

Na Hrad usedl s tím, že chce být „prezidentem dolních deseti milionů“, a hned zkraje ukázal, že mandát vzešlý z 2,7 milionu hlasů občanů hodlá okázale využít. Netrvalo ani půl roku a vláda Petra Nečase (ODS) padla po zátahu protimafiánského útvaru, který zasahoval mimo jiné i na Úřadu vlády. V policejních poutech skončila i dnešní Nečasova manželka a tehdejší vrchní ředitelka jeho kabinetu Jana.

Zeman později využil „kreativního výkladu Ústavy“ a i přes deklarovanou koaliční většinu ve Sněmovně jmenoval úřednickou vládu v čele s Jiřím Rusnokem, bývalým ministrem své vlády. Mnohokrát poté řekl, že zbavit občany nepopulární vlády byl slib, který splnil, a v neděli v CNN Prima News řekl, že šlo o pokus posunout ČR k prezidentskému systému.

„Největší Zemanův přešlap ve funkci mu tehdy bez problémů prošel, protože ODS byla totálně zdecimovaná a ve Sněmovně nebyla vůle ani síla mu v tom zabránit,“ míní dnes Benda. „Zatímco mnohem menší přešlapy typu ‚za jak dlouho jmenuje ministra‘ se mu později vyčítaly mnohem dramatičtěji, protože s ním už bojovala větší část

politické scény,“ dodal a připomněl přetahovanou o členy vlády, kterou Zeman během svých dvou funkčních období hrál s různými premiéry ještě několikrát.

Ačkoliv Zeman v roce 1990 v rozhovoru prohlásil, že „žádný poslanec by neměl podléhat haló-efektům, davům na náměstí, křiku, že bychom se měli vyhnout všem davovým psychózám, všem populistickým náladám“, tak právě nadbíhání davům mu bylo často vyčítáno.

„Stovka denně vás nezabije“

Když v roce 2015 hrozila migrační krize, stavěl se na stranu těch, kteří ve společnosti rozdmýchávali strach a xenofobní nálady. Na druhé straně se pak v roce 2017 vyslovil proti rušení poplatků za hospitalizaci.

„Stovka denně za hospitalizační poplatek přece nikoho nezabije. Bude vás to stát tři tisíce měsíčně. Průměrný starobní důchod je 11 tisíc, pořád nebudete o žebrácké holi,“ vzkázal Zeman seniorům. Dnes mluví o tom, že chystané snížení valorizace penzí by současné vládě vetoval.

Druhé prezidentské období začal v lednu 2018 Zeman poté, co ve druhém kole rozdílem 150 tisíc hlasů porazil akademika Jiřího Drahoše, slovy „tato země je na pět let naše“. Poznamenala jej nejen covidová pandemie, na jejímž začátku se úporně snažil dostat do ČR neschválenou ruskou vakcínu Sputnik V, a invaze na Ukrajinu, kdy se Zeman rázně postavil za napadenou zemi i přesto, že jeho postoj k ruskému prezidentovi Vladimíru Putinovi byl vždy velmi vstřícný.

Zradilo ho ale i vlastní zdraví. Na podzim 2021 byl několik měsíců hospitalizován se závažnou jaterní chorobou a nebylo jisté, zda se vůbec do úřadu vrátí. Ty, kteří jej předčasně pohřbívali, ale převezl: vrátil se a prezidentské období dotáhl do konce. Jako svého nástupce doporučil svého dlouholetého politického spojence, expremiéra a lídra ANO Andreje Babiše. Tentokrát jej už voliči ale nevyslyšeli.

Zeman omilostnil firmu potrestanou v kauze kolem Baláka a Lánské obory.

Domáci